

För alla läkare

Läkarnas tillitstermometer

En undersökning som tar tempen på läkarnas tillit till media, samhällsinstitutioner och vårdpolitiken.

under hela karriären

**Sveriges
läkarförbund**

Den medicinska professionens organisation

INNEHÅLL

Sammanfattning och slutsatser	3
Samhällsinstitutioner	4
Nyhetsmedier	6
Hälso- och sjukvårdspolitik	7
Valfrågan	9

Författare: Victor Harju, kommunikationsstrateg
Stockholm november 2021, presenteras på Läkarförbundet Fullmäktige

Sammanfattning och slutsatser

Läkarförbundet har frågat läkare om deras tillit till hälso- och sjukvårdspolitiken, medier, samhällsinstitutioner och vilken hälso- och sjukvårdspolitisk fråga de anser vara viktigast inför valet 2022. Syftet är att ta tempen på läkarkåren och ge en bild av hur läkare ser på samhället och politiken. **3851** läkare har svarat på enkäten, det är en svarsfrekvens på 58 procent. Undersökningen pågick under två veckor i september 2021.

Vid enkätens avslut fanns en möjlighet att lämna kommentarer på enkäten i fritextsvar. Dessa kommentarer fångas upp i analysen under respektive rubrik.

De tillfrågade är medlemmar i Sveriges läkarförbund och har under hösten 2021 tackat ja till att delta i Läkarförbundets medlemspanel "DocPoll" och svara på undersökningar. De svarande speglar relativt väl Läkarförbundets medlemskår i åldersspridning och i spridning på arbetsplatser inom hälso- och sjukvården.

Låg tilltro

Läkarna har enligt undersökningen låg tilltro till Försäkringskassan och den egna hemregionen.

Kvällstidningarna har väldigt lågt förtroende inom läkarkåren.

Tilliten till de politiska partiernas hälso- och sjukvårdspolitik är genomgående låg.

Hög tilltro

Läkemedelsverket och Läkartidningen ligger i tillitstoppen bland Sveriges läkare med stor andel som uppger hög eller mycket hög tilltro och mycket få som uppger mycket låg tilltro. Läkarförbundet och Läkaresällskapet ges även hög tilltro med låg andel negativa.

Valfråga

Tillfrågade läkare lyfter fram vårdplatser, vårdpersonalens arbetsmiljö och ökad statlig styrning av vården som de tre viktigaste valfrågorna inför 2022 års allmänna val.

Analys

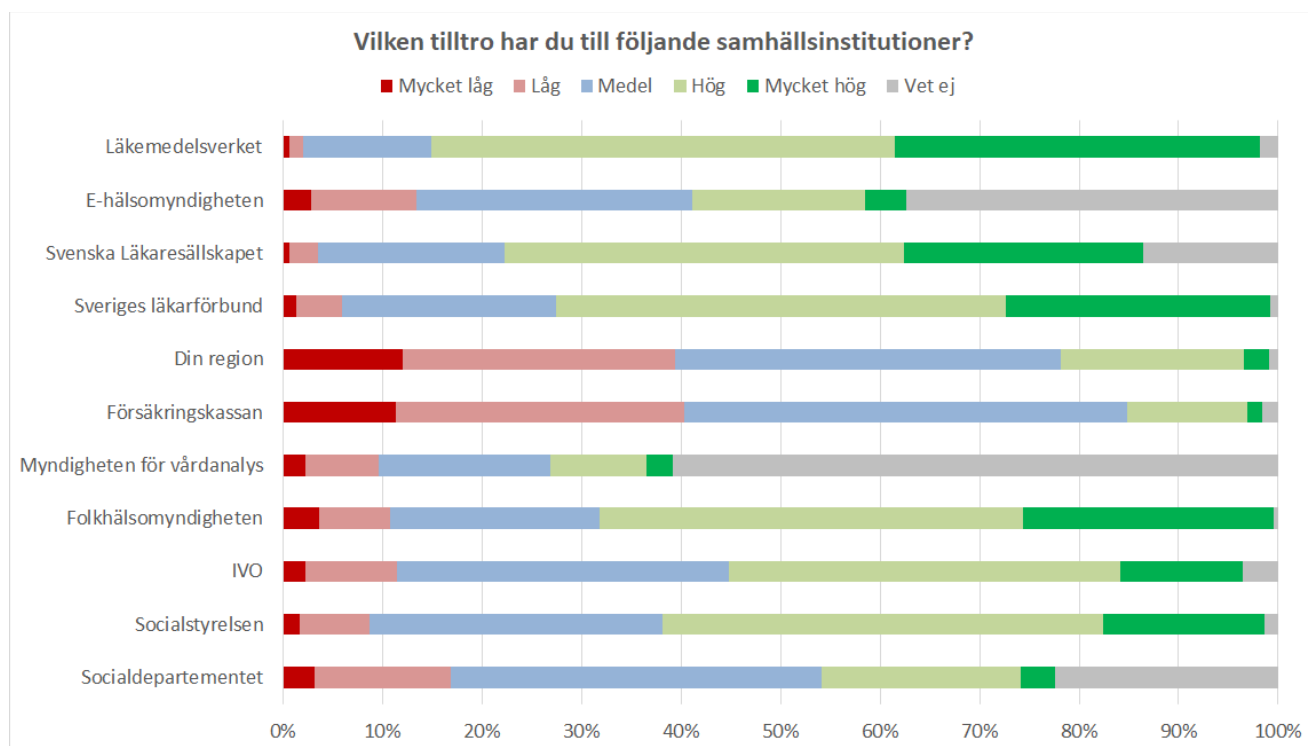
Det är tydligt att partierna över lag har ett stort arbete att göra för att öka läkarnas förtroende för hälso- och sjukvårdspolitiken. Tilltron är förhållandevis låg och en hög andel av de tillfrågade misstror riksdagspartiernas vårdpolitik. Fyra av riksdagspartierna har fler som ger dem underkänt än som svarar att de har medel, hög eller mycket hög tilltro.

Socialdemokraterna är det parti som får bäst omdöme för sin vårdpolitik men har samtidigt över 31 procent som har låg eller mycket låg tilltro. Det finns således ett genomgående missnöje gentemot den förda politiken oavsett parti.

Försäkringskassans relation till läkarkåren framstår som mycket naggad i kanten i denna undersökning. Det krävs ett större arbete från myndighetens sida för att vända den uppfattningen inom läkarkåren.

Regionerna är arbetsgivare, direkt eller indirekt, för de flesta av de svarande i denna undersökning. Samtidigt har endast 2,6 procent av de tillfrågade mycket hög tilltro till den egna hemregionen vilket bör ses som ett underbetyg.

Samhällsinstitutioner

Läkemedelsverket får högst förtroende bland samhällsinstitutionerna. Det är tydligt att det är en samhällsinstitution som läkarna har en positiv inställning till, särskilt tydligt då hela 36,1 procent har mycket hög tilltro. 47 procent uppger hög tillit.

Både Läkarförbundet och Läkaresällskapet ges ett bra omdöme. 71,8 procent av de tillfrågade svarar att de har hög eller mycket hög tilltro till Läkarförbundet medan 1,4 procent, det vill säga 51 personer av de tillfrågade har mycket låg tillit till Läkarförbundet. Läkaresällskapet får dock i relation till Läkarförbundet en hög andel av svarande som svarar "vet ej", 13,5 procent.

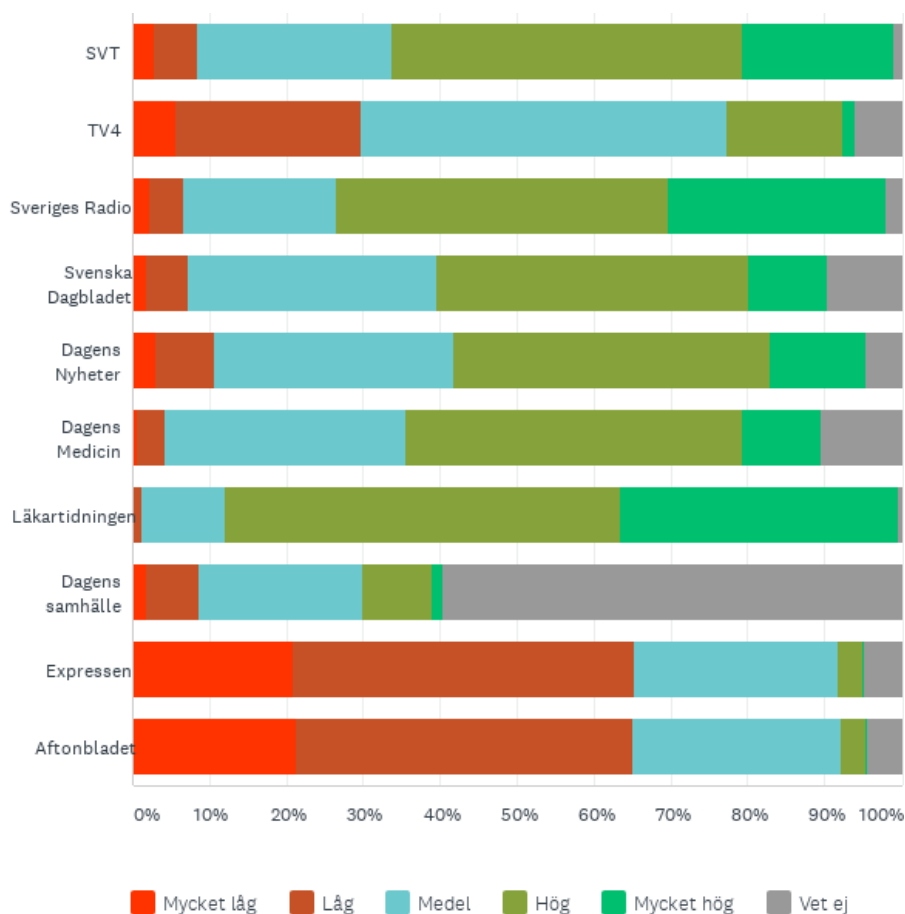
Försäkringskassan följt av regionerna får mycket lågt betyg för tilltro från läkarkåren. Endast 13 procent har hög eller mycket hög tillit till Försäkringskassan. Både regionerna och Försäkringskassan har cirka 40 procent som har låg eller mycket låg tillit till dem.

Myndigheten för vårdanalys har en hög andel "vet ej" vilket tyder på att läkarna antingen har låg kännedom om myndigheten eller sällan stöter på dem i sin vardag.

Även E-hälsomyndigheten får en relativt hög siffra vad gäller "vet ej", 37,3 procent. Detta trots att myndigheten fått flera större uppdrag att förverkliga regeringens e-hälsosatsningar så som covid-bevis och e-recept.

Nyhetsmedier

Frågeställning: Vilken tilltro har du idag till följande nyhetsmedier?

Tilltron till mediehusen varierar kraftigt. De medier som specificerar sig på rapportering kring hälso- och sjukvård har väldigt hög tilltro medan kvällstidningarna och TV4 ges låg tilltro. Kvällstidningarna Aftonbladet och Expressen ges mycket låg tilltro. Båda med cirka 65 procent som har låg eller mycket låg tilltro till tidningarna.

Läkartidningen är ohotad etta vad gäller läkarnas tilltro. Endast 1,2 procent av de tillfrågade läkarna uppger att deras tillit är låg eller mycket låg samtidigt som det är lägst andel som uppger "vet ej" på någon fråga i denna undersökning.

Stor tilltro ser vi även bland läkarna vad gäller Dagens Medicin även om tilliten är något svalare på skalan i relation till Läkartidningen.

Det går att ana en låg kännedom vad gäller Dagens Samhälle. En slutsats som kan dras är att tidningen framför allt läses av beslutsfattare, regionernas tjänstemän och i vissa fall

chefer inom hälso- och sjukvård, dvs att det inte är en tidning som finns i den kliniska vardagen.

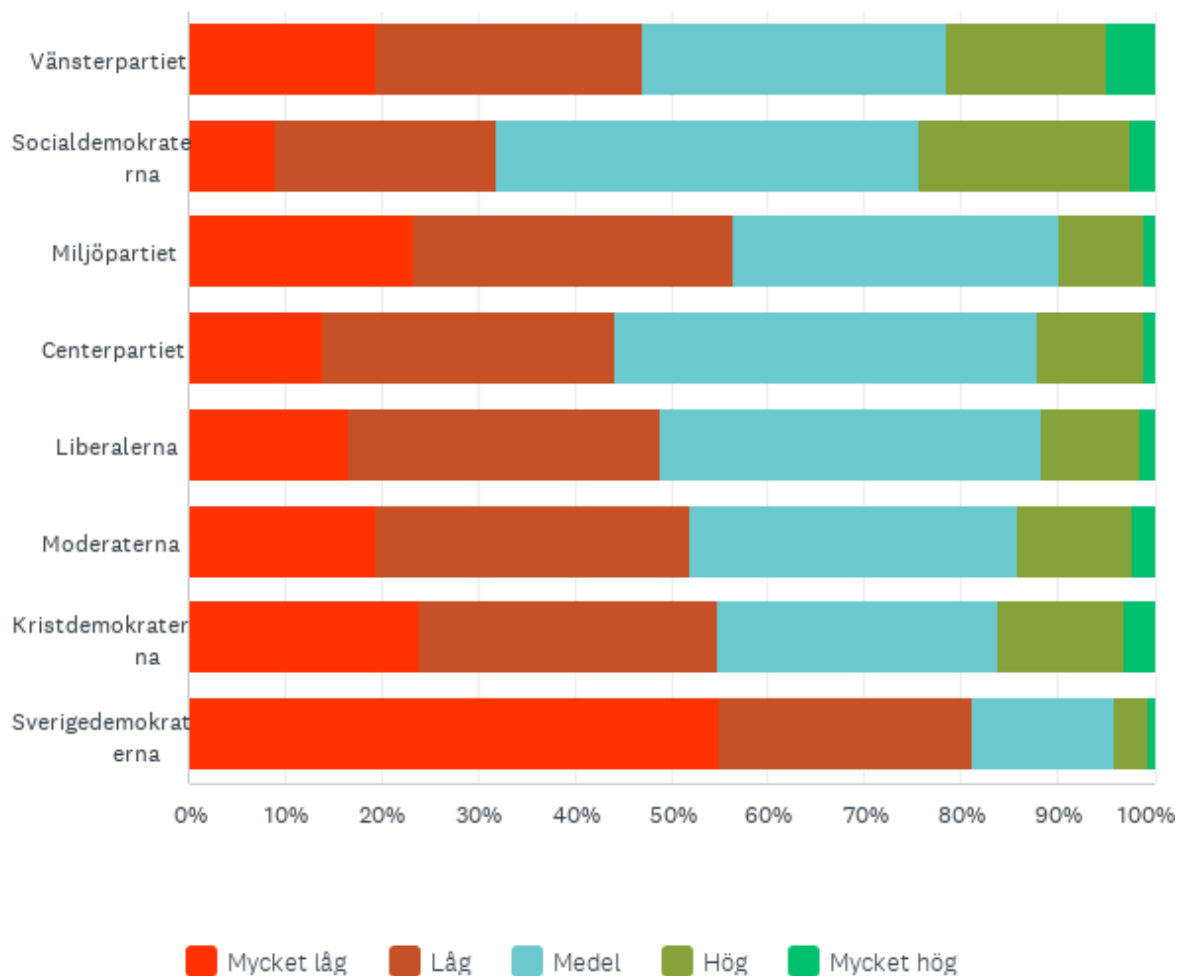
Hälso- och sjukvårdspolitik

Läkarförbundet frågade läkarna kring deras tilltro till respektive riksdagspartis hälso- och sjukvårdspolitik. Frågan handlar inte om vilket parti respektive person röstar på eller partiernas politik på andra områden.

Inget parti åtnjuter höga siffror vad gäller stort tillit till hälso- och sjukvårdspolitiken. Fyra partier får av de tillfrågade över 50 procent med negativ inställning.

I denna graf har vi justerat bort de som svarar "vet ej" för att tydligare kunna dra slutsatser kring siffrorna. För samtliga partier har kring 15 procent svarat "vet ej".

Frågeställning: Vilken tilltro har du idag till följande partiers hälso- och sjukvårdspolitik?

Sverigedemokraterna sticker ut, läkarna har en mycket låg tillit till partiets hälso- och sjukvårdspolitik. 81,1 procent av de svarar att de har låg eller mycket låg tilltro. Endast 4,1 procent svarar att de har hög eller mycket hög tilltro.

Socialdemokraterna ges högst tillit för sin hälso- och sjukvårdspolitik bland tillfrågade läkare med 24,3 procent som har hög eller mycket hög tillit samt 43,8 procent med medelhög tilltro. (S) är det enda parti där färre än 10 procent uppger att de har mycket låg tilltro till partiets hälso- och sjukvårdspolitik.

Vänsterpartiet 21,5 procent uppger att de har hög eller mycket hög tilltro och 31,4 procent med medelhög tilltro. Det gör dem till det parti som tillfrågade läkare har näst högst tilltro för vad gäller hälso- och sjukvårdspolitik.

Centerpartiet 12,1 procent uppger att de har hög eller mycket hög tillit men 43,8 procent som har medelhög tilltro vilket är en förhållandevis hög siffra i relation till övriga.

Liberalerna 11,6 procent uppger att de har hög eller mycket hög tillit, men exempelvis i relation till Centerpartiet så har de en lägre andel som anger "medel" på 39,6 procent.

Moderaterna 14,1 procent uppger att de har hög eller mycket hög tillit till partiets politik på området. Men en högre andel som uppger låg eller mycket låg än exempelvis C och L med 52 procent.

Kristdemokraterna får 16,2 procent som uppger att de har hög eller mycket hög tilltro till partiets hälso- och sjukvårdspolitik vilket är högre än för exempelvis Centerpartiet. Samtidigt får partiet 23,9 procent som har mycket låg tillit vilket är det näst högsta och därför drar ner genomsnittet.

Miljöpartiet får näst sämst betyg av de tillfrågade för sin hälso- och sjukvårdspolitik. De får 56,4 procent som har låg eller mycket låg tilltro.

Sammanvägt resultat för partiernas hälso- och sjukvårdspolitik på en skala från 1-5 (där 1 är mycket lågt och 5 är mycket högt):

Socialdemokraterna	2,86
Vänsterpartiet	2,60
Centerpartiet	2,55
Liberalerna	2,48
Moderaterna	2,45
Kristdemokraterna	2,40
Miljöpartiet	2,30
Sverigedemokraterna	1,69

Valfrågan

Läkarförbundet frågade läkarna vilken som är deras viktigaste hälso- och sjukvårdspolitiska fråga inför valet 2022. Svarsalternativen är utvalda utifrån frågor som lyfts i Läkarförbundets strategi 2025, fastslaget av Läkarförbundets fullmäktige. Tillfrågade läkare kunde endast välja ett svaralternativ eller "annan fråga" vilket följdes av möjlighet att specificera vilken.

Valfråga	Andel svarande
Flera vårdplatser/Vårdplatsbrist	28,9 %
Vårdpersonalens arbetsmiljö	22,4 %
Ökad statlig styrning av vården	20,2 %
Annan fråga (ange vilken)	9,1 %
Hantering av uppskjuten vård, även kallat vårdskuld	5,9 %
Lag om rätten till en fast namngiven läkare	4,3 %
Fler läkardrivna mottagningar	3,6 %
Fler AT/BT/ST-tjänster	3,4 %
Fortbildning	2,2 %

Fler vårdplatser/vårdplatsbrist (28,9 procent) är den viktigaste vårdpolitiska frågan inför valet 2022 enligt de tillfrågade läkarna.

Vårdpersonalens arbetsmiljö (22,4 procent) når andraplatsen gällande viktigaste hälso- och sjukvårdspolitiska frågan i valet 2022.

Ökad statlig styrning av vården (20,2 procent)

Bör för en mer rättvisande bild även kompletteras med de läkare motsvarande cirka 0,5 procent som i fritextsvar under "annan, ange vilken" anger avskaffande av regionerna eller större regioner som den fråga de tycker är viktigast.

I kommentarerna både under fritextsvar på denna fråga och i de avslutande kommentarerna där alla svarande hade möjlighet att kommentera undersökningen som helhet var det överlag mycket kritik av Sveriges Kommuner och Regioner. Flera pekade på detta i relation till statlig styrning.

Uppskjuten vård/det som även kallas vårdskuld (5,9 procent)

I kommentarerna till undersökningen kom också upp en diskussion om begreppet vårdskuld. Det kan leda tankarna fel och en del anställda inom vården menar att det kan uppfattas som personalens skuld. Det är viktigt att poängtera att det är regionernas, politikens och samhällets skuld till patienter och medborgare.

Fast namngiven läkare (4,3 procent)

För en mer rättvisande bild bör detta svarsalternativ även kompletteras med de motsvarande ytterligare cirka 2 procent som i sina fritextsvar under "annan, ange vilken" pekar på behov av satsningar på primärvård samt listningstak.

Fler läkar drivna mottagningar (3,6 procent)

Fler läkar drivna/ökad mångfald av aktörer lyfts dessutom fram av cirka 0,5 procent av de som svarat "annat".

Fler AT/ST/BT-tjänster (3,4 procent)

Fortbildning (2,2 procent)

Annan fråga* (9,1 procent)

Under detta svarsalternativ har de svarande lyft olika frågor som de ansåg saknades i svarsalternativen, flera svarar att det är svårt att prioritera en enskild fråga. Urval av svaren där det är minst tio personer som lyft samma fråga eller samma tema listas nedan.

Primärvårdssatsning efterlyses tydligt. Utöver de "färdiga" svarsalternativen är det cirka 2 procent av de svarande som lyfter fram behovet av mer resurser till primärvården, för fast läkare och listningstak. Dessutom ytterligare en del som lyfter fram det norska fastläkarsystemet.

Lönefrågor lyfts av cirka 1 procent av det totala antalet svarande. Det gäller till viss del läkarlöner, men framför allt är det flera som särskilt lyfter sjuksköterskornas löner för att säkerställa tillgänglighet, stabilitet och fler vårdplatser.

Vinstjakt/begränsa vinsterna i hälso- och sjukvården lyfts specifikt av cirka en procent av de svarande, ytterligare dryga 0,5 procent lyfter att *begränsa eller stoppa privatiseringar* av hälso- och sjukvård.

Minska byråkratin och detaljstyrningen/inför mer tillitsbaserad styrning är det knappa 1 procent av de svarande som lyfter fram.

Att avskaffa regionerna eller att slå ihop regioner till större regioner lyfts av cirka 1 procent av